

afdeeling dezer instelling bragt, behalve het gemelde gedicht op de handhaving van KOSTERS eer, als uitvinder der Drukkunst, openlijk in het licht zijn uitstekend vertoog: Over de ten onregte verwaarloosde studie der Latijnsche Dichtkunde. Als leerling van SCHRADER, als vriend van DE BOSCH, VAN OMMEREN, VAN KOOTEN, NODELL, HOEUFFT, COLLOT D'ESCURY, VAN LENNEP en anderen, beweerde hij, en bewees, als dezen, met zijn voorbeeld, dat de behandeling van de Latijnsche lier, weleer hier te lande zoo zeer en zoo wel bespeeld, die verheffing en smaak aan onzen landaard gegeven heeft, en nog moest en kon geven, welke zoo noodzakelijk zijn, om den roem van het Vaderland met eigen genoegen te vermeerderen. Over zijne *Bibliotheca clasica*, en andere nuttige werken ten behoeve der Latijnsche Schooljeugd, zoo veel aan hem verplicht, uit te weiden, verbiedt mij de tijd. Mogt ik mijne genegenheid en de stem der vriendschap gehoor geven, ik roemde zijnen vasten trouw, ronden aard, waarheidsliefde, en dienstvaardigheid, met zoo vele andere regt vaderlandsche deugden. Deze en zijnen ijver voor deze instelling, heeft hij ons ten voorbeelden nagelaten. Dat wij dan, dat zijne, met zoo veel zorg onderwezene, Zonen, en veelvuldige Leerlingen, streven naar de kroon; voor brave en werkzame Burgers steeds opgehangen, eene kroon, door BOSSCHA zoo roemrijk gewonnen. Dat ieder onzer, even kalm de rustplaats veler zorgen en bekommeringen naderende, ook even rustig anderen moge toeroepen: „Ik heb mijn best, ik heb mijn pligt gedaan.”

De Vierde Afdeeling dezer instelling onderging nog het verlies van den Heer **JAN BAPTIST PISSON**, beroemd Bouwkundige en Di-

recteur van de Klasse van Architectuur bij de Koninklijke Akademie te Gend.

In die stad, ten jare 1763, geboren, en van gemeen werkmán tot den hoogsten trap van eer, aanzien en vermogen in zijn vak, door eigen verdiensten, opgeklommen, verliest inderdaad het Vaderland veel aan eenen man, die nu in den ouderdom van zes en vijftig jaren het zelve ontrukkt is, en langer genot van zijnen smaak en verdiensten deed te gemoet zien. De openbare en bijzondere werken van zijne kundige hand, te Gend, en in den omtrek daarvan gevonden, zijn goed bestuur van openbare werken in het Departement en de stad zijner woonplaats, het alom geroemde, en op openbaar gezag goedgekeurde, ontwerp voor een gedenkteeken, te Waterloo op te rigten, en zijne veelvuldige behaalde eerepenningen maakten hem met regt zeer geacht. Hij had veel gevoel van eigene waarde, maar ook tevens wezenlijke kunde en smaak. Vóór drie jaren woonde hij de algemeene Vergadering dezer Instelling bij, en gaf toen en naderhand blijken van belangstelling en medewerking. Zijne verdiensten zullen welligt nog erkend worden, wanneer het op te rigten marmeren gedenkteeken, volgens zijn eigen laatste wil, en de schets, door eigen hand daartoe vervaardigd, uiterlijk zijnen roem niet meer zal vermelden.

Behalve deze Leden verloor het Instituut nog waardige Korrespondenten, en wel de Eerste Klasse den kundigen en alom geachten B. DOBBELAER DE WIND, vermaard en zeer gezien Geneesheer en Lector in de Ontleed-, Heel- en Vroedkunde, President van de Provinciale Kommisfie van Geneeskundig Onderzoek van Zeeland en der Stedelijke te Middelburg; de Tweede Klasse

ver-

prijs gesteld, en maken hem eene plaats waardig onder de eerste Bouwkunstenaars van den tegenwoordigen tijd. — Ik mag u echter niet geheel naar de gemelde levensschets verwijzen, bij velen hier minder bekend, en achte mij verpligt de volgende levensbijzonderheden kortelijk aan u mede te deelen.

JEAN BAPTISTE PISSON werd in 1763 te Gent in geringen staat geboren, zoo dat zijne ouders schier buiten staat waren hem eene behoorlijke opvoeding te geven, en hij als schrijnwerkers gezelschap naauwelijks den tijd had om de beginselen van lezen en schrijven te kunnen leeren. Langzaam ontwikkelde zich zijn geest en verhefde zich geenszins boven het gewone, ook scheen hij geene buitengewone bekwaamheid, maar wel eenigen meerderen lust voor het teekenen aan den dag te leggen. Gelukkig vond de geringe knaap eenen beschermmer in den Heer DONS, Ridder van Lovendeghem, die hem door zijne voorpraak op de Koninklijke Akademie, (door de Keizerin MARIA THERESIA onder hooge bescherming genomen) plaatste, alwaar hij kosteloos onderrigt in het teekenen ontving. Aldaar behaalde de jonge kweekeling achterevolgens den tweeden prijs in 1784, en in 1786 den grooten prijs van de eerste klasse der Bouwkunde. Deze bekrooning, de vrucht eener onvermoeide oefening, gaf den overwinnaar de bewustheid zijner krachten, en met genoegen zag hij daarop in lateren tijd te rug als eene eervolle herinnering zijner vroege jeugd en de eerste spoorslag tot zijne latere vorderingen. Sedert werd de Bouwkunde zijne hoofdstudie, en vond hij in 1793 door de sifting van eenige gebouwen, voor rekening van het Engelsch Gouvernement, wiens krijgsvanden destijds Vlaanderen bezet hielden, de eerste gelegenheid om zijne talenten te ontwikkelen en zijne tijdelijke omstandigheden te verbeteren.

De Stad Gent vooral heeft vele hare verfraaijingen aan hem te danken.

ken. Het is aan hem dat zij hare schoone kaaien, bruggen en verscheidene poorten verschuldigd is; menigvuldige groote gebouwen zijn door hem gemaakt of verbeterd, terwijl zijne eigen woning als een voorbeeld van smaak mag genoemd worden. Niet alleen munten zijne ordonnantien uit door welstandigheid, grootscheit van stijl en een bevallig uiterlijk aanzien, maar prijzen zich niet minder aan, door gereeldheid en gemak van binnen. Ik wederhoude mij de namen van velen derzelve even als van onderscheidene buitenhuizen en lusthoven, tot welker goeden aanleg hij bijzondere geschiktheid had, op te noemen, doch mag den Plantentuin niet vergeten, die van eenen uitgestreken moesgrond, door hem tot een' der rijkste Botanische inrigtingen veranderd, misschien de schoonste en schilderachtigste van Europa kan genoemd worden.

Sedert het jaar 1806 werkte de Heer Pisson minder voor bijzondere personen, behalve somtijds uit vriendschap, en begaf zich in de ondernemingen van bestrating en onderhoud der publieke wegen, in het Departement van de Schelde. Weinig tijds daarna werden hem vele sluits- en andere groote werken opgedragen bij *Terneusen* en in de polders van het voormalig Staats-Brabant. Deze werken, waarvan de meesten op eene groote schaal zijn aangelegd, zijn inderdaad vorstelijk, en bewijzen dat hij ook in dit vak groote bekwaamheden bezat. Het opzigt over dezelve in den moerasigen grond dier streken, was wellicht de eerste oorzaak zijner volgende kwaal en van zijnen eindelijken dood.

Zijne bekwaamheden bij zijne Landgenooten algemeen erkend, gaven hem bij de uitbreiding dezer instelling eene plaats onder deszelfs Leden, en deden hem door Zijne Majesteit benoemen tot de Kommissie ter vervaardiging der plannen voor een Paleis te Brussel.

Had de Heer Pisson onder het vroegere Fransche Bestuur zijn vernuft getoond, in het ontwerpen eener reusachtige kolom, zoo als destijds in de Departementen ter eere der legers en ter nagedachtenis der

Krijgslieden voor Vrijheid en Gelijkheid gefneuveld, algemeen werden opgerigt, geen wonder, dat hij na de overwinning bij Waterloo een ontwerp vormde, dat door eenvoudigheid en grootschheid tevens uitmuntte. Ter zelfder gelegenheid heeft hij twee andere plannen vervaardigd, het een om in het park te Brusfel geplaatst te worden, het ander aan deze Klasse, op de Prijsvraag voor het Monument te Soestdijk ingezonden; het laatste is destijds om deszelfs vinding bij het Rapport aan het Gouvernement, zeer aanprezen, hoewel men het tot een nationaal gedenkteeken minder geschikt vondt.

Het eerste der genoemde gedenkteeken, het geen op de plaats van den Slag zal opgerigt worden, was het vooral, waaraan hij de meeste vlijt te koste gelegd had; hij zelve hield dit voor dat gene, wat zijnen roem vereeuwigen zoude, zoo dat het in de laatste dagen zijns levens nog het voorwerp zijner aanhoudende zorgen bleef. Tevens hield hij zich destijds onledig met de plannen tot een gebouw, geschikt voor primaire Scholen, het geen afzonderlijk door hem uitgegeven en na zijnen dood in 't licht verschenen is. Belangrijk is ook het werk waarop hem in 1817, de groote Gouden Eereprijs door de Koninklijke Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde de Gent werd toegewezen, op de vraag, over de verbetering in de schikking en bouwing der Boerenhoeven, ter bevordering van gezondheid, gemak en genoegten voor den Landman. Dit werk, waartoe meer dan honderd oorspronkelijke en wel uitgevoerde teekeningen behooren, zoude, indien het met de vereischte zorg werd uitgegeven, de schoonste eerzuil voor zijne nagedachtenis zijn.

Geen wonder dat een man van zulke bekwaamheden, die zich zelve als het ware tot zulk eene hoogte had opgevoerd, eergevoelig was, en misschien op dit punt niet van zwakheid was vrij te pleiten; doch wie, die het menschelijk hart kent, zal hier te streng willen oordeelen? vooral daar zijn hart zoo goed was, en hij menigmaal zelve de eerste

was,

was, om zijne vrienden, na eenige verwijdering, weder met zich te verzoenen. Die eerzucht deed hem de vriendschap der voornaamste kunstenaars zoeken en op prijs stellen, spoorde hem gedurig aan tot loffelijke ondernemingen en bezielde hem steeds met ijver, om anderen te boven te streven; zij deed hem, schoon in geringen stand geboren, zich door eigene kracht verheffen; terwijl zijn voorbeeld het onschatbaar nut aantoonde van openlijke inrigtingen van onderwijs, door het hooge Bestuur beschermd, daar de plaatfing op zulk eene Akademie in zijne geboortestad, de eerste trap tot zijne ontwikkeling en volmaking mag genoemd worden. — Hij stierf in December 1818, in het 56ste jaar zijns ouderdoms, aan de waterzucht, na weinige dagen te voeren, de gewone kunstbewerking tot leniging derzelve te hebben doorgegaan; betreurd door zijne vrienden en allen die de edele kunst, waaraan hij zich had toegewijd, en die hij zoo loffelijk beoefende, op den regten prijs stellen. De Stadsraad heeft de Stad Gent aan den Heer Pissón vele van hare verfraaijngen te danken, niet minder is deze Stad aan den Heer van DER HART verplicht, die gedurende meer dan 40 jaren, vele aanzienlijke openbare gebouwen heeft geficht en daardoor in de gelegenheid was, haar uiterlijk aanzien te verheffen. Het is dan ook aan haren dienst, dien hij volgens getuigenis van allen, om zijne vaste beginselen van eerlijkheid zoo getrouw als mogelijk is, vervuld heeft, dat hij zijn geheele leven als 't ware heeft toegewijd. De Heer VAN DER HART, werd alhier den 27sten Mei des jaars 1757 geboren, alwaar zijn vader een administrativen post bekleedde, die zich sedert, na het afterven zijner Echtgenootte, naar Nijmegen met het woonbegaf en aldaar tot Inspecteur over gebouwen, dijken en waterwerken werd aangesteld. Waarschijnlijk heeft onze VAN DER HART